

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพ
กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

อัจฉรา จินดาวัฒนวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานชนิดที่ 2
ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH BELIEF PERCEPTION AND TYPE 2 DIABETIC
PREVENTIVE BEHAVIORS IN SENIOR HIGH SCHOOL

อัจฉรา จินดาวัฒนวงศ์ 5136683 RACN / M

พย. ม (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : นพวรรณ เปียชื่อ Ph.D. (Nursing), พัชรินทร์ นินทจันทร์
Ph.D. (Nursing)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นแบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพ (การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค และการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคในการป้องกันโรค) และพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพ กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 140 คน เลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพียร์สันและไคสแควร์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพอยู่ในระดับสูง ทั้งโดยรวมและรายด้าน ยกเว้นการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับไม่เหมาะสม โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านการรับประทานอาหารเช้าและการผ่อนคลายความเครียด ส่วนพฤติกรรมการออกกำลังกาย อยู่ในระดับที่เหมาะสม ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า พฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานชนิดที่ 2 มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพโดยรวม ($r = .421, p < .001$) การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันโรค ($r = .379, p < .001$) และการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรค ($r = .324, p < .001$) และมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับการรับรู้ความเสี่ยงต่อการเกิดโรค ($r = .220, p = .009$)

ผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะต่อพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนในการส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันโรคและการรับรู้ความเสี่ยงต่อการเกิดโรค เพื่อเป็นการสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของนักเรียน

คำสำคัญ: นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย / การรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพ / พฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานชนิดที่ 2

**RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH BELIEF PERCEPTION AND TYPE 2
DIABETIC PREVENTIVE BEHAVIORS IN SENIOR HIGH SCHOOL**

ATCHARA JINDAWATTANAWONG 5136683 RACN / M

M.N.S. (COMMUNITY HEALTH NURSE PRACTITIONER)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: NOPPAWAN PIASEU, Ph.D. (NURSING),
PATCHARIN NINTACHAN, Ph.D. (NURSING)**ABSTRACT**

This correlational research was aimed at describing and investigating the relationship between health belief perception and type 2 diabetic preventive behaviors (perceived susceptibility, perceived severity of disease, perceived benefits of disease prevention, and barriers to disease prevention) of senior high school students, as well as examining the relationships among individual factors, health perception factors, and type 2 diabetic preventive behaviors among senior high school students in Prachuap Khirikhan Province, Thailand. The study sample consisted of 140 senior high school students who were selected through multi-stage random sampling and systematic random sampling. Data were collected using questionnaires, and were analyzed by using descriptive statistics, and Pearson's Product Moment Correlation and Chi-square. The results revealed that the subjects had, overall and for each aspect, a high level of health belief perception, except for perceived susceptibility. However, their overall type 2 diabetic preventive behaviors were not at an appropriate level, especially food consumption behavior and stress relaxation behavior, while their exercise behavior was at an appropriate level. It was also found that type 2 diabetic preventive behaviors were moderately associated with overall health perception ($r = .421, p < .001$), perceived benefits of disease prevention ($r = .379, p < .001$), and perceived barriers to disease prevention ($r = .324, p < .001$), except for perceived susceptibility which was associated at a low level ($r = .222, p = .009$).

The results suggest that community health nurse practitioners should enhance perceived benefits of disease prevention and perceived susceptibility in order to promote type 2 diabetic preventive behaviors in the students.

**KEY WORDS: SENIOR HIGH SCHOOL / HEALTH BELIEF PERCEPTION / TYPE
2 DIABETIC PREVENTIVE BEHAVIORS**

121 pages